

MODALITEITEN TOE TE VOEGEN AAN EEN ROERENDE SCHENKING

De schenking van een deel van uw roerende goederen laat u toe de personen die u lief zijn sneller te bevoordelen en maakt het mogelijk hen een duwtje in de rug te geven wanneer ze het nodig hebben. Op fiscaal vlak verlicht die aanpak bovendien de belasting op de overdracht van het vermogen na een overlijden.

De schenking van geld of beleggingen kan notarieel of onderhands gebeuren door middel van een bankgift.

De tarieven inzake schenkbelasting verschillen per gewest naargelang de woonplaats van de schenker en de verwantschapsband tussen de schenker en de begiftigde.

TARIEF VAN DE SCHENKBELASTING OP EEN ROERENDE SCHENKING

Verwantschapsband	Vlaams Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Waals Gewest
In rechte lijn, tussen echtgenoten en wettelijke samenwoners	3% (ook voor meer dan 1 jaar feitelijke samenwoners)	3% (ook voor meer dan 1 jaar feitelijke samenwoners)	3,30%
Tussen andere personen	7%	7%	5,50%

Registreert u de schenking niet (en werd er geen schenkbelasting betaald), dan schrijft de wet voor dat de geschonken goederen geacht worden nog deel uit te maken van het vermogen van de schenker indien die laatste binnen de 5 jaar na de schenking overlijdt. De goederen zijn dan onderworpen aan erfbelasting, alsof er nooit een schenking heeft plaatsgevonden.

Registreert u de schenking en betaalt u schenkbelasting, dan verdwijnen de geschonken roerende goederen definitief uit het vermogen van de schenker en is er geen erfbelasting meer verschuldigd op het moment van het overlijden van de schenker.

De schenkingen aan de kinderen zijn onherroepelijk terwijl de schenkingen tussen echtgenoten die gebeuren buiten het huwelijkscontract om te allen tijde en zonder kosten herroepbaar zijn.

Misschien wilt u wel schenken, maar wenst u ook dat:

- de begiftigde de geschonken goederen niet zullen verkwisten;
- de goederen binnen de familie blijven en niet terechtkomen in handen van derden (schoonfamilie/partners);
- uw financiële onafhankelijkheid bewaard blijft.

Die wensen kunt u perfect opvangen door bepaalde voorwaarden, modaliteiten en lasten op te nemen in de schenkingsakte of in het onderhandse geschrift, ook wel de 'pacte adjoint' genoemd.

HOE BEHOUDT U DE CONTROLE OVER EN DE INKOMSTEN UIT DE GESCHONKEN GOEDEREN?

Het behouden en veiligstellen van zijn financiële onafhankelijkheid is vaak essentieel voor de schenker.

Indien u de controle over en de inkomsten uit de geschonken goederen wenst te behouden, dan kunt u schenken met een voorbehoud van vruchtgebruik en tevens een onvervreemdbaarheidsclausule opnemen in de schenkingsakte.

Zijn de vruchten (de interesten en de dividenden) toebedeeld aan de schenker-vruchtgebruiker onvoldoende, dan kan er tevens een financiële rente- en onderhoudslast voorzien worden om de financiële gemoedsrust van de schenker te garanderen.

Met voorbehoud van vruchtgebruik

U schenkt énkél de blote eigendom weg. Op die manier blijft u de vruchten van de geschonken goederen ontvangen en behoudt u ook de controle.

De vruchten worden door de wetgever gedefinieerd als de interesten en de dividenden.

Dit type schenking kan enkel mits tussenkomst van een notaris en brengt de heffing van schenkbelasting met zich mee.

Door deze notariële schenking verdwijnen de geschonken goederen definitief uit het vermogen van de schenker en is er geen erfbelasting meer verschuldigd op het moment van het overlijden van de schenker.

Bij overlijden van de schenker/vruchtgebruiker worden de begiftigden volle eigenaars van de geschonken goederen.

Aandachtspunt: het wettelijk voortgezet vruchtgebruik voor de huwelijkspartner.

Bij een schenking tijdens het huwelijk met voorbehoud van vruchtgebruik, moet er tevens rekening gehouden worden met het wettelijk voortgezet vruchtgebruik voor de huwelijkspartner.

Sinds de erfrechtvorming wordt het vruchtgebruik dat de schenker zich voorbehoudt na zijn overlijden voortgezet door de huwelijkspartner.

Voorbeeld: u schenkt banktegoeden aan uw kinderen met een voorbehoud van vruchtgebruik. Bij uw overlijden verkrijgt uw huwelijkspartner het vruchtgebruik op de geschonken banktegoeden. Uw kinderen zullen pas de volle eigendom verwerven wanneer u en uw partner overleden zijn.

Om te kunnen genieten van dit wettelijk voortgezet vruchtgebruik eist de wet dat de schenker en zijn partner reeds gehuwd zijn op het moment van de schenking. Daarenboven dient de schenker het vruchtgebruik te behouden over de geschonken tegoeden tot aan zijn overlijden.

Op de verwerving van dit vruchtgebruik door de huwelijkspartner van de schenker zijn er noch in het Waals, noch in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest successierechten verschuldigd. In Vlaanderen geeft dit wettelijk toegekend opvolgend vruchtgebruik wel aanleiding tot erfbelasting. Bespreek met uw notaris en adviseur welke opties er zijn om deze nadelige fiscale gevolgen te vermijden.

Het is mogelijk om te verzaken aan dit wettelijk voortgezet vruchtgebruik. De huwelijkspartner van de schenker kan er aan verzaken door middel van een erfovereenkomst. De schenker kan zijn partner dit vruchtgebruik ook ontnemen in zijn testament.

Vruchtgebruik, wat houdt het in?

Vruchtgebruik verleent aan zijn titularis het tijdelijk recht op het gebruik en genot van een goed van de blote eigenaar, zoals een voorzichtig en redelijk persoon, in overeenstemming met de bestemming van dat goed en onder de verplichting om het goed bij het einde van zijn recht terug te geven.

De wetgever definieert de rechten en de verplichtingen van de vruchtgebruiker en van de naakte eigenaar(s).

Als vruchtgebruiker heeft u recht op de interesten en de dividenden die uw portefeuille oplevert. Vreest u onvoldoende vruchten te ontvangen, dan voorziet u best ook in de opname van een financiële rente.

Door te schenken met een voorbehoud van vruchtgebruik blijft u als vruchtgebruiker medetitularis van de effectenportefeuille. De vruchten zullen rechtstreeks overgemaakt worden op de rekening van de vruchtgebruiker.

In het verleden werd er vaak gebruik gemaakt van de zgn. "Kaasroute". Roerende goederen werden zonder schenkbelasting geschonken via een buitenlandse, vaak Nederlandse notaris. Na de schenking moest de schenker nog drie jaar in leven blijven. De wetgever besliste echter dat alle roerende schenkingen voor buitenlandse notarissen vanaf 15 december 2020 verplicht moeten geregistreerd worden in België. Daarmee ging de kaasroute dicht en verdween ook het fiscale voordeel.

Onvervreemdbaarheidsclausule

Een onvervreemdbaarheidsclausule laat u toe de begiftigde te verbieden ten kosteloze en ten bezwarende titel te beschikken over het geschonken goed.

Opdat deze clausule juridisch correct zou zijn, is het nodig deze onvervreemdbaarheid te rechtvaardigen (om het vruchtgebruik of de betaling van de rente te garanderen) en de werking ervan te beperken in de tijd (tot aan het overlijden van de schenker).

De schenkingsakte voorziet vaak dat deze clausule geen toepassing vindt bij een voorafgaandelijk en uitdrukkelijk akkoord van de schenker.

Financiële last

Een financiële last kan eveneens opgenomen worden in de schenkingsakte. Die last bestaat uit de betaling van een bedrag (vaak te indexeren) of uit een percentage van de geschonken goederen.

Voorbehoud van vruchtgebruik en financiële last

De combinatie van een voorbehoud van vruchtgebruik en een financiële rente heeft een dubbel voordeel.

Het vruchtgebruik biedt controle over de geschonken goederen en de financiële rente garandeert de schenker een bepaald niveau van financiële onafhankelijkheid bij de afwezigheid van of onvoldoende vruchten.

Zijn er minder vruchten dan een bepaald bedrag of een bepaald percentage van de geschonken goederen, dan heeft de schenker het recht om bijkomend die rente op te nemen.

Gezondheidszorgen

Naast het voorbehoud van vruchtgebruik en de financiële rente, kan de schenker de begiftigde eveneens de last opleggen de kosten te dragen die verband houden met medische verzorging en alle andere kosten die werden gemaakt in het belang van de gezondheid van de schenker, indien die kosten de eigen mogelijkheden van de schenker te boven gaan.

De kosten waartoe de begiftigden gehouden zijn, kunnen echter nooit meer bedragen dan hetgeen ze geschonken gekregen hebben.

HOE HOUDT U DE GESCHONKEN GOEDEREN BINNEN UW EIGEN FAMILIE?

Wanneer u schenkt aan uw kind of een ander lid van uw familie, dan wenst u vaak dat de geschonken goederen binnen de familie blijven. Maar wat gebeurt er indien de begiftigde voor u overlijdt? En indien de begiftigde gehuwd is, komen de geschonken goederen dan terecht in het gemeenschappelijk vermogen van het koppel?

Recht van terugkeer

Het conventioneel recht van terugkeer is een clausule die bepaalt dat de geschonken goederen terugkeren naar het vermogen van de schenker indien de begiftigde voor de schenker komt te overlijden, alsof de schenking nooit heeft plaatsgevonden.

Deze clausule laat de schenker toe de geschonken goederen terug te nemen indien de begiftigde voor hem wegvalt. Dit gebeurt vrij van erfbelasting.

In dit geval zullen de geschonken roerende goederen en de goederen die in de plaats zijn gekomen, kosteloos terugkeren naar het vermogen van de schenker.

Vindt de terugkeer automatisch plaats?

De terugkeer wordt vaak optioneel geformuleerd: de schenker heeft het recht de optie te lichten of kan beslissen dit niet te doen rekening houdend met zijn leeftijd, de aanwezigheid van afstammelingen en/of een partner van de overledene, etc.

De akte bepaalt vaak dat als de schenker de optie niet licht binnen een bepaalde termijn, de geschonken goederen (of degene die in de plaats kwamen) in het vermogen van de overleden begiftigde blijven. De normale regels van de wettelijke devolutie zullen dan van toepassing zijn.

Eigen goederen

Een uitsluitingsclausule kan in de schenkingsakte worden opgenomen om de inmenging van de schoonfamilie nu of in de toekomst te vermijden.

Door deze clausule bepaalt de schenker dat de geschonken goederen eigen goederen van de begiftigde blijven en dat die niet kunnen opgenomen worden in een onverdeeldheid/gemeenschap die al zou bestaan of nog zou gecreëerd worden met zijn echtgenoot of partner en dit tot het overlijden van de schenker.

CONCLUSIE

Door na te denken over de modaliteiten die u kunt toevoegen aan een schenking, schenkt u in alle gemoedsrust. Als schenker is het volstrekt normaal dat u zich vragen stelt bij de bestemming van de geschonken goederen. Een schenkingsakte op maat laat u toe te geven zonder vrees en misverstanden.

- Dankzij het voorbehoud van vruchtgebruik behoudt u de controle over de geschonken goederen en komen de vruchten aan u toe.
- Het recht van terugkeer maakt het mogelijk de geschonken goederen te recupereren bij een vroegtijdig overlijden van de begiftigde.
- Het vervreemdingsverbod laat geen enkele daad van beschikking toe door de begiftigde.
- En de uitsluitingsclausule ten slotte verhindert dat de geschonken goederen zouden worden opgenomen in een gemeenschappelijk of onverdeeld vermogen van de begiftigde en zijn partner zonder uw akkoord.

MEER INFORMATIE?

Raadpleeg onze flyers 'Stappenplan voor een bankgift' en 'Roerende schenking': de grote principes' op nagelmackers.be

Deze publicatie is louter informatief en niet bindend voor de bank. Ze houdt geen rekening met uw persoonlijke toestand en kan dus nooit worden beschouwd als een juridisch of fiscaal advies of als raad over financiële planning.

Gezien de complexiteit van bepaalde operaties en hun implicaties op burgerlijk en fiscaal niveau, raden wij u stellig aan uw notaris of persoonlijke adviseur te raadplegen.

Deze tekst is gebaseerd op de op 1 januari 2026 toepasselijke wetgeving.